

plenti. Quinto per quintū talētū qđ est de
us qui se dat nobis in hac vita obumbratū
velatum ⁊ per speculum in enigmate merca
mur deum nuda veritate reuelatum vt euz
contemplamur facie ad faciem sine medio
in eternum quod et cetera.

LXXVIII

De natiuitate marie virginis.

Dirau lucernā
christo meo ps. xxxi. Cum tan
ta reuerentia etiam tam mira
bili dignitate gloriofa virgo progressa ē in
hunc mundum. vt nunc per lucernam. nūc
per arcam. nunc vero per stellam. nunc p au
roram. nunc per paradysum eius natiuitas
cōmenderetur. **I**n verbis propositis
ex persona dei patris prolans tria confide
randa occurrunt. Primo enī consideram⁹
huius natiuitatis diligentissimam prepa
rationem. nate virginis gloriosissimam cō
mendationem. nostre vtilitatis fructuosissi
mam insinuationem. **P**rimū ibi. para
ui. secundū ibi lucernam. terciū ibi christo
meo. **P**arauit autem deus pater hanc lucer
nam triplici apparatu scilicet in corde in ore
in opere. **I**n corde ipsam ab eterno predesti
nādo. in ore gloriofa dicta de ipsa fatinādo
in opere multiplicarie multisq; modis eam
patribus prefigurando. de i. dicitur. puer
vix ex persona virginis. **D**ñs possedit me
ab initio viarum iuarum anteq; quicq; fa
ceret a principio. **A**b eterno ordinata sum ⁊
ex antiquis anteq; terra fieret. nondum erāt
abyssi et ego iam concepta erā. **D**e secūdo
dicitur illud Gen. iij. Bonam inimicitias
inter te ⁊ mulierem ⁊ inter semen tuum et
semen illius. quod exponens bern. di. **S**i
dubites de virgine esse dictū. audi quod se
quitur. **I**psa conteret caput tuum. ⁊ subitū
git cui hęc fuata est victoria. nisi marie que
nūc suggestioni alicui cōsensit. qđ de nul
la alia verificari poterit quoq; modo. vnde
salomon legens hanc scripturam amirādo
dixit. puer xxxi. **M**ulierem fortem quis in
ueniet. **Q**uod exponens bern. di. **Q**uā ali
am putas **S**alomon requirebat cum dice
bat. **M**ulierem fortem quis inueniat. **N**o

uerat quipp; vir sapiens huius seruis infir
mitatem. atagile corpus. lubricam mentem.
Quia tamen deum legerat promississe ⁊ ua
q; videbāt congruere. vt qui viderat per se
minam vinceretur per ipsam velxmenter a
mirans ait. **M**ulierem fortem quis inueni
at. ac li dicat **S**icut de muliere pēdet oim
nostrum salus. fortis necessaria est. vt p̄cui
deatur que ad tantum opus possit esse ydo
nea. **S**ed ne putetur dixisse desperando in b
iunxit p̄phetando. **P**rocul ⁊ de vitiis fini
bus precium eius. hoc est. non vile non par
uum non mediocre. non de terra. nec de infir
mis celis est. precium diuine mulieris for
tis. sed a summo celo egressio eius. **D**e hoc
apparatu adhuc dicitur hieremie. **C**rea
uit dñs nomen super terram femina circum
dabit virū. **Q**uod exponens bern. di. **Q**ue
est hęc femina quis vir. **U**rum dixerim ier
sum non solum cum diceretur iam vir po
tens opere ⁊ sermone. sed etiam cum. adhuc
reuera infantis dei mater membra blando
fouere ⁊ in gremio. vel p̄taret in vtero. **U**ir
ergo erat iesus. nec dum natus sed sapiētia
non etate. non vigore corporis. non maturita
te sensuum. non corpulentia membrorum. **N**e
q; enim minus habuit sapiētiā. vel pot
us non minus fuit sapiens iesus conceptus
q; natus paruus q; magnus. siue ergo iatē
in vtero. siue vagiens in p̄sepio. siue iam
grandiusculus. interrogans doctores in tem
plo. siue iam perfecte etatis docens in popu
lo. eque profecto plenus fuit spiritus sancto.
Nec fuit hora in quacūq; etate sua. qua de
illa plenitudine aliquid ei minueretur. vel ei
dem aliquid adq̄ceretur. **C**onstat ergo quia
iesus sp̄ virilem aīm habuit. ⁊ si semper in
corpore vir non apparuit. cur teniq; dubito
virum fuisse in vtero quē vbiq; deum fuisse
non ambigo. **T**ercio p̄parauit de
hanc lucernam ope multiplicarie multisq;
modis patribus eam prefigurando. **I**psa
nanq; moysi in tubo. **A**aron in virga gede
oni in vellere. ezechieli in porta clausa est p̄
offsa. hinc bern. **Q**uid tubus ille quondā
mosaycus p̄tendebat flammās quidem e
mittens. sed non ardens nisi maria parien
tem sed dolorem non sentientē. **Q**uid rogo

virga aaron florida nec bsectata. nisi ipsa
 et in apertam q̄ uis uirum non cognoscentem
 Quid illud significat Gedeonis uell
 quod de carne tonlum s̄z lineam uulnere carnis
 in area ponitur. et nunc quidem lana-nunc
 quidem area roze per. unditur. nisi carnē ab
 lumpnam de carne uirginis et absq̄ detumē
 to uirginitatis. Quid per clausam portam
 que non aperiatur et uir non tranliet per eaz
 nisi clausus p̄ter accipitur. De his tribus
 apparibus simul iunctis di. berū. **M**iran
 daz et oi bōre dignissimā uirginē. nec nouit
 inuentam. nec fortuū sed a seclō a deo pa
 tri electam ecce primum. **A**pphenis promiss
 sam ecce secundum. patribus p̄figurataz
 ecce tertium. et subiungit. Unus ergo fuit
 spiritus in omnibus his licet diuersis mo
 dis signis et ip̄ibus eandē rē diuersi non di
 uerſo spiritu et p̄uiderunt et p̄dixerunt.
 Quod enim moysi monstratum est in ru
 bo et igne aaron in uirga et flore. gedeoni in
 uellere et roze. hoc apte p̄uiderit Salomon
 in muliere forti et eius precio aperius iere.
 p̄cinit de femina et uuo. **A**perissime tand
 Gabriel exhibuit. Quod ergo deus pater
 o. altem corde p̄definando ab eterno re
 nuit. hoc patribus in figuris innotuit. p̄p̄e
 tas edocuit hoc gabriel in euidenti exhibuit
A Sequitur secundum principale
 scilicet lucerna. per q̄ nate uirginis intelli
 mus glorioſissimam cōmendationem. **S**z
 ne sermo currat inequiuoco. ideo sciendum
 q̄ lucerna quinq̄ modis accipitur. Est em̄
 lucerna uerbum p̄dicatōnis. lumen deu
 tionis. exemplar edificationis. specialis gr̄a
 diuine dignationis. plena et perfecta consu
 mano ois sanctificationis. **D**e prima dicit
 in ps̄. Lucerna pedibus meis et̄. de secūda
 idem. **Q**m̄ tu illuminas lucernam id est
 internam deuotionem. de qua adhuc dicit
Exo. Ardeat lucerna semper in tabernacu
 lo tuo id est deuotio sit semper in corde tuo
De tertia dicitur luc. xij. **S**int lumbi uestri
 p̄cincti et lucerne ardentes. quod est dice
 re. **S**itis in uerbis continentis et cū hoc p̄
 ximos bono exemplo edificantes. **I**te mar
 v. **A**c q̄ accendunt lucernam et ponunt eaz
 sub modio. de quarta dicitur iob. xij. **Q**uis

mibi tribuat ut sim iuxta menses pristinos
 quando splendebat lucerna ei⁹ super caput
 meum et̄. itē. q̄. re. xxi. **N**on egredietis in p̄
 lium ne extinguas lucernam israel. de plu
 ma dicit p̄ns auctoritas. **P**araui lucnā. i.
 yas perfectissimum omnis sanctificationis
 quod est maria. que conuenienter dicta est
 lucerna propter similitudines et propria
 res utrobiz repertas. **O**mnia enim que in
 lucerna sunt in beata uirgine glorioſissime i
 ueniuntur. **Q**uod aut lucerna quinq̄ p̄
 prietates est enim luminis contentiua. pu
 ritatis perfectiua. uie directiua. leuis in ui
 conrectiua. secundum applicatos colores
 variatiua. que proprietates confluunt et cō
 ueniunt in maria. **P**ri. mo ergo beata uirgo
 dicitur lucerna. quia est iuminis contentiua
Sicut enim lucerna lumen in se continet
 sic beata uirgo illud lumen in se habuit qd̄
 de semetipso di. iob. viij. **E**go sum lux mun
 di. **E**st autem triplex lumen. scilicet natura
 lis intelligentie. infuse scientie. diuine potē
 tie. de. i. dicitur in ps̄. **L**umen oculorum me
 orum et illud iob. xij. **A**d huc modicum lūm
 in uobis est scilicet intelligentie. de secundo
 dicitur sap. vij. **D**iligite lumen sapientie. de
 tercio dicitur **E**sa. i. **E**rit lumen israel qua
 si in igne **I**dem. ix. **S**urge illuminate ierlm̄
 quia uenit iumen tuum. **H**ec tria lumina ha
 buit in se uirgo beata et ideo congrue dicta
 est lucerna. **H**abuit enim in se in lūmo lu
 men naturalis intelligentie. spiritus enim
 sanctus contempauit eaz ex nobilissimo sa
 guie. propter quod etiam nobilissima natu
 ralia habuit. per que omnem intelligentiaz
 et subtilitatem. quā vnq̄ bō consecutus est
 habuit in seipsa. **S**uper hoc lumen habuit
 lumen infuse scientie per quod plenam et p̄
 fectam scientiam habuit omnium bonoz
 omnium ueroz omnium uulium et ne
 cessariorum. **S**i enim de quolibet sancto ue
 raciter dicitur **S**ap. x. dedit illi scientiā san
 ctroz i infinitum uerius de ipsa potest dici
 qd̄ dedit ei deus scientiam omnium sanctorū
 ut in deo glari ueraciter possit et dicere illud
Sap. vij. **I**pse dedit mihi horum que sunt
 ueram sciam ut sciam dispositionem orbis
 terrarum naturas animalium et̄ vsq̄ et qd̄

cunctis sunt abscondita. et inprovisa didici. **D**ixit enim artifex docuit me scilicet sapientiam. ut dicere possit illud prover. iij. Non didici sapientiam. et tamen novi sapientiam omnium sanctorum. **T**ercio super hoc duo lumina habuit lumen divini prout alias potentie. quod rationaliter quod corporaliter in ea habitat. **P**rimo et sciendum quod hec beata lucerna hec tria lumina habuit in supremo. quod per singula sic videtur. Quia sicut excellens sensibile corrumpit sensum. ita excellens intelligibile instruit et promouet intellectum. et quia excellentissimum intelligibile habuit. ideo lumen summe intelligentie habebat. **S**ecundo in supremo habuit lumen scientie. hec autem supremas in hoc consistit cum quis cum scientia modum etiam habet sciendi. **S**cientia enim sine modo sciendi non solum non est utilis. sed etiam in flatio. suprema scientia tunc attingitur quando cum scientia habetur supremus usus sciendi. **E**t quia beata virgo per nobilissimum exercitium qualiter suam scientiam in finem debitum ordinavit ideo suam scientiam habuit in supremo. hinc bernardus. **D**eus non probat multa scientie. si modum nescierit. **N**am fructum scientie et utilitatem in modo sciendi. confusit apud cum dei. **Q**ui se putat aliquid scire et nondum scit quod oportet eum scire. et hunc modum sciendi bernardus loyca vocat scilicet ut sciat quo ordine quo studio. quod sine quid noscere oporteat. **Q**uo ordine ut prius quod maturius ad salutem. **Q**uo studio ut illud ardentius quod vehementius ad amorem. quo sine ut non ad inanem gloriam sed tamen ad edificationem tuam et proximi et dei gloriam ampliandam. **E**t quia cum hoc modo sciendi beata virgo scientiam sciuit ideo ipsa habuit in supremo. **T**ercio lumen diuine prout habuit similiter in supremo. quia non solum generaliter ut in multis nec specialiter ut in paucis. sed singulariter in ea habitabat plenitudo diuinitatis corporaliter in qua nec prima silem visa est ne habere sequentem. **E**t sic patet quod conuenienter ex hac prima proprietate beata virgo dicta sit lucerna et quod excellenter hoc triplex lumen in se abscondebatur. **S**ecundo lucerna est puritatis per se cuius. quod non minus proprie conuenit

gini beate. in qua puritas et mundicia castitatis et omnis peccati immunitas super omnes homines in ea excellebat. hinc augustinus. **E**a puritate mirebat virgo beata qua sub deo maior nequit intelligi. **A**n te puritatis mentes corpe fuit virgo beata. ut diuinum lumen de ea irradians omnium inuentum eam mentes castas faceret et pudicas. **U**t autem supremam puritatem consequeretur fuit depurata. **P**rimo in utero materno ab originali peccato quod purgatio interius restringit fomitem ut potes esse non peccare reliquit tamen in ea fomitem in eternitatem. **S**ecunda puritas accessit ei in filii conceptione. et hec totaliter extinguit fomitem. ut quod prius poterat non peccare in reliquum non posset peccare. **T**ercia puritas accessit virgini in filii sui felici cohabitatione. per quam mente et corpe tam diuina exstitit. ut omnes reliquie et dispositiones peccati ab ea penitus tollerentur. **T**ercio lucerna est vie directiuus. lucerna enim in quibuslibet tenebris viam ostendit. **S**ic virgo beata est lucerna que errantes in huius mundi tenebris ad celestem patriam directa via dirigit et perducit. **C**um enim omnium vitam et exemplum in se preberet dei. bernardus. **N**on defuit tibi fides patriarcharum. spes prophetarum. caritas apostolorum. constantia martirum. sobrietas confessorum. castitas virginum. secunditas conuicatorum. ideo omnis etas omnis status. omnis predictio. omnium hominum normam viuendi piter et perueniendi in ea poterunt inuenire. ut singulis possit dicere illud iudi. ix. **Q**uod me videtis facere omnes facite. hinc est quod beata vocat eam viam per quam itur ad celum dei. **R**egina virgo maria ipsa est via per quam saluator ad nos aduenit. tenentes ergo viam studeamus et nos ad ipsum per eam ascendere quod per eam ad nos descendit. per eam venire in gloriam et gratiam ipsius qui per eam in nostram miseriam venit. **P**er te ergo accessum habemus ad filium o benedicta inuentrix gratie dei genitrix maria mater salutis ut per te nos suscipiat qui per te datus est nobis. **P**ropter quod etiam dicta est maris stella per quam naute in mari dirigunt vias suas. **Q**uarto lucerna est lenis in tactu. sic virgo beata lenis est et benigna omnibus quod suis orationibus fiducia tangunt eam. de cuius

lenitate ber di. Quid ad mariā trepidat ac
cedere humana fragilitas. nil austerū in ea
nil terribile. Sed tota suavis omnibus of-
ferens lac & lanam. Reuolue diligentius e-
uangelice bystorie seriē. & si quid forte incre-
patorum. si quid durū quod teniq; signū
vel tenuis indignationis occurrerit in ma-
ria. de cetero suspectā hēas & accedere verea-
ris. Quod si verū est imo q̄ verum est plena
magis est omnis pietatis & gratie. plena mā-
suetudinis & mīe age grātas ei. qui talē ti-
bi mediatrix benignissima miseratione p-
uidit in qua nihil possit eē suspectum. Qui
ro lucerna est secundum applicatos colores
variatiua. sic beata virgo oīm hominum mi-
serijs necessitatibus & indigentijs per com-
passionis affectum misericorditer se confor-
mat & aprat. vt in infinitum verius dicere
possit q̄ paulus. Quis infirmat & ego nō
informor &c. hinc berū. Maria omnib; mie-
sinum aperit. de plenitudine eius accipiunt
vniuersi caprius redemptionem: eger cu-
rationem. tristis consolationem. peccator ve-
niam iustus gratiam &c. teniq; omnib; oīa
est facta vt omnibus subueniat & succurrat

Sequitur tertium principale scilicet
chasto meo. per quod nostra vtilitas deli-
gnatur. Ad hoc enim deus pater hanc lucer-
nam chasto filio suo preparauit vt per hōiem
sumptum ex ea nostrum negotium ageret
Sumus autem vtilitatem triplicem conse-
cū scilicet informationem: redemptionem
celi apertionem. Nam informationem acci-
pimus ex eius conuersatione. redemptionē
ex eius passione. celi apertionem ex eius resurre-
ctione. Nam de primo scilicet eius imitati-
oue hortatur nos luc. ix. Qui vult venire p-
me &c. hinc berū. Tua mihi proderit passio
si accesserit imitatio vt sequar vestigia eius
alioquin requireretur a me sanguis ille iu-
stus qui effusus est super terram nec immu-
nis ero ab illo tam immani scelere iudeorum.
q̄ videlicet tante caritatis ingratus fuerim.
q̄ spiritui gratie contumeliā fecerim. q̄ filiū
dei conculcauerim. vnde ex persona christi
dicit nobis berū. In vita mea poteris agno-
scere vitā tuam vt sicut ego paupratis hūi-
latis caritatis obediēcie pacie indelcinabile se-

mitas tenui. sic & tu eisdem vestigijs ince-
das non declines ad dextram vel ad sinistra
de scōo videlicet redēptione d̄. Esa. xliij.
Reuertere ad me qm̄ redemi te. prius enim
nullus poterat venire ad deum nec auertere
se a culpa. Quō autē redemerit nos in sinu
atur apoc. v. vbi d̄. Redemisti nos deo in
sanguine tuo. Tertio nostra vtilitas ex hōie
xpo hęc est. q̄ apuit nobis celum in cuius si-
gnum cum christus ascendisset baptisatus
de iordane. apū sunt celi super eū sicut mat-
th. x. lu. ij. d̄ vt per hoc daretur intelli-
gi q̄ per eius aduentum ecclesie quā sibi per
baptisimum desponsauit de cetero celum eēt
apertum. hinc apoc. iij. ioh. testatur celus se
vidisse apertū per hoc insinuans q̄ liberū in-
troitum habeamus ad quem. LXXIX

De eodem sermo secundus.

Fecit beseleel ar-
cā de lignis sethim. Exo. xxxij.
di. ap. i. Cor. x. Omnia in fi-
gura p̄tingebant illis. sup. quod di. augu.
Dia qua veterib; patribus p̄conisa sunt fi-
gulariter nobis in quos fines sc̄ozum deue-
runt exhibita sunt realiter. t̄m distantia ab
inuicem quārum lux a tenebris splendor ob-
umbra. veritas a figura. Expedita ergo vna
similitudine per quā glōsa virgo lucerne est
cōparata. nūc p̄neda ē alia similitudo p̄ quā
eam arce p̄grua conuenientia cōparamus.
In verbis ergo p̄positis tria nobis cō-
sideranda occurrūt. vicē operantis diligen-
tia. operate rei reuerentia. vtriusq; erga nos
clementia. primū ibi. beseleel. s̄m ibi arcā
tertium ibi de lignis sethim. hęc tria per or-
dinem p̄sequentes. Primo dicimus q̄ per
Beseleel qui vmbra culum d̄m̄ vel vmbra
dei interpretatur deus pater cuius vmbra
ille gerit signatur. cuius diligentia in opan-
do intelligit in hoc verbo p̄teriti t̄ps quod
est fecit. in quo plane innuitur q̄ cū hęc
bū fecit longe ante virginis natiuitatem p̄-
positum fuerat in scriptura ante facta est q̄
nata. & ideo huic verbo omnia que in priori
sermone de hoc verbo pau sunt exposita pos-
sunt rāōne sibi applicari. Ut ergo huius fa-
ctoris diligentiam plenius cognoscamus